

Preek van Mgr. Dr. J.G.M. Vries, rector Grootseminarie Rolduc.

Doop van de Heer, B.

Houthem : St. Gerlachusoctaaf , zondag 11 januari 2015 om 9.30 uur.

De oude levensbeschrijving noemt St. Gerlachus een “eremiet” (Vita Beati Gerlaci Eremytae). Ons gebruikelijke Nederlandse begrip is “kluizenaar”. De kluizenaar Gerlachus!

Dat klinkt naar lang vervlogen tijden en bij het 850^e jarig jubileum van zijn sterven, gaan wij inderdaad terug naar lang vervlogen tijden. Het is dan interessant te bedenken, dat de kluizenaar Gerlachus in die tijd toch een nieuw fenomeen was. Tot de 12^e eeuw is ons niets bekend van kluizenaars en kluizenaressen in onze streken.

Gerlachus is een van de eerste ons bekende kluizenaars. Daarna kwamen die meer voor, vooral in Limburg (Buggenum, Echt, Roosteren, Maastricht, Valkenburg, Roermond, Heerlen) hebben kluizenaars gekend. Zoals gezegd was St. Gerlachus een van de eerste kluizenaars, dus mannen die alleen in een kluis woonden. Voor St. Gerlach was dat eerst de holle eik en nadat die was omgehakt, kreeg hij een echte kluis: een houten kapel met kleine woonruimte daaraan vastgebouwd

St. Gerlach pastte op die manier in een vernieuwingsbeweging die toen opkwam in de kerk. Er kwamen in die 12^e eeuw nieuwe kloostergemeenschappen op zoals de augustijner Koorheren in Rolduc en de Norbertijnen en Norbertinessen die zoveel eeuwen hier hun klooster hadden. Een vernieuwingsbeweging, met nieuw idealen: terug naar het oorspronkelijke leven volgens het evangelie! Daartoe behoorden ook de opkomst van de kluizenaars. In die zin was Gerlachus een vernieuwer. Zijn ideaal was volledige terugtrekking uit het wereldse en toewijding aan God heeft hij zo sterk beleefd, dat de straalkracht ervan tot in onze dagen behouden is gebleven.

Vier persoonlijke geloften had hij afgelegd na zijn bekering: niet meer paardrijden; geen vlees eten en wijn drinken; zomer en winter vasten; steeds een boetekleed dragen en andere zware lasten op zich nemen.

Gerlachus zocht een religieus leven dat daarbij pastte. In een kloostergemeenschap zou dat niet kunnen. Zo kwam hij tot het kluizenaarsleven, een nieuwe vorm van godgewijd leven in onze streken: kluis, leven volgens gelofte, gebed, pelgrimage, gesprek met hen die aanklopten. Die levenswijze wekte bewondering, maar - zoals alle nieuwe dingen - ook afwijzing. Bekend is dat de proost en monniken van Meerssen er niets in zagen en Gerlachus tenslotte onder de geestelijke begeleiding kwam van de nieuwe kloostergemeenschap in Rolduc.

Oud en nieuw: dat heeft altijd wel spanningen met zich meegebracht, zeker ook in de kerkgeschiedenis. In het klein zien wij die spanning tussen oud en nieuw in het leven van Gerlachus.

Wij mogen de invloed niet onderschatten van één iemand die iets nieuws begint en dat is bij Gerlachus zeker het geval geweest. Een nieuwe vorm van godgewijd leven, in alle eenvoud en intensiteit, aansluitend bij oorspronkelijke idealen.

Paus Franciscus heeft het jaar 2015 in de Kerk uitgeroepen tot het Jaar van het religieuze en godgewijde leven. Hij is zelf als Jezuïet een religieus. Hij beseft de waarde van het religieuze en godgewijde leven. Hij weet uit de geschiedenis dat impulsen tot vernieuwing vaak zijn uitgegaan van enkelingen die de gebaande wegen durfden te verlaten en onder Gods leiding andere wegen toonden aan de Kerk. Zou dat in onze dagen niet eveneens mogelijk kunnen zijn? Mensen die zo gegrepen zijn door het ideaal van het evangelie, dat zij als godgewijden een nieuw elan op gang brengen?

In zijn tijd was de kluizenaar Gerlachus zo'n mens, gegrepen door het verlangen om geheel aan God te zijn toegewijd met alle consequenties. Dat paste bij die tijd en omstandigheid. Nu zal dat weer andere vormen vereisen. Wat blijvend is, is die hechte en liefdevolle verbondenheid met God, die St. Gerlachus zó heeft voorgeleefd gedurende de 15 jaren dat hij hier in zijn kluis verbleef. Bij zijn sterven op 5 januari 1165 was hij een gelouterde man Gods. Wat louter is, gezuiverd, dat straalt, zoals gelouterd goud of zilver. Zo was het gelouterde godgewijde leven van St. Gerlachus een stralend voorbeeld voor zijn tijd en omgeving en dat heeft invloed gehad. Moge die invloed zich uitstrekken tot ons en onze samenleving.

Op deze zondag onder het octaaf van Sint Gerlach vieren wij het feest van de Doop van de Heer, tevens de afsluiting van de Kersttijd. Jezus laat zich door Johannes de Doper in de Jordaan dopen. Uit het verborgen en onbekende leven in het dorpje Nazareth treedt Jezus in de openbaarheid. Van verborgen en onbekend wordt Hij publiek gemaakt in de publiciteit gebracht. Want na de doop klinkt er een stem uit de hemel: " Gij zijt mijn Zoon, mijn veelgeliefde; in U heb Ik welbehagen".

De hemelse Vader maakt Jezus bekend als Zijn veelgeliefde Zoon. Door ons doopsel met Jezus verbonden zijn ook wij veelgeliefde zonen en dochters van de hemelse Vader geworden: kinderen Gods. Wij mogen bidden: Onze Vader, die in de hemel zijt.

Een goot voorbeeld van een geliefde Zoon van de hemelse Vader is St. Gerlachus. Toen hij stierf 850 jaren geleden was hij gelouterd tot een echt Kind van God. Moge hij ons tot voorbeeld en voorspreker zijn op onze weg van het kindschap van God.